

Велибор ЛАЗАРЕВИЋ

СИНТЕЗЕ ДРАГИШЕ ОБРАДОВИЋА

**Драгиша Обрадовић, О уметности и уметницима,
Народна библиотека „Др Душан Радич“,
Врњачка Бања 2010, 1-167.**

Изузетно дело уметничке и критичарске синтезе Драгише Обрадовића не може се тумачити без свестраног сагледавања личности и делања самог аутора, који се као ретко ко у унутрашњости Србије посветио вајарској уметности, промишљању и осмишљавању ликовне и урбане културе како би допринео опоравку и пролепшавању Србије.

У Врњачкој Бањи, где живи и ради, развио је богату вишедеценијску стваралачку активност. Организовао је седам скупова - Симпозијума *Синџезе*, пет бијеналних смотри Југословенске скулптуре у пленеру, уредио пет књига *Синџезе*. Давне 1973. обновио рад Вајарског симпозијума и у оквиру њега Вајарску летњу школу, оформио центар за савремену графику, иницирао и организовао научноистраживачки пројекат *Просјорно ђланирање и изјрадња ђросјора рејона Краљево*, Центар за културу и уметничко стваралаштво младих (1989), Летњу академију за ликовно стваралаштво (1991), Фестивал пејзажа (1992); формирао уметничку збирку Замка културе (1993), Школу за ликовне таленте (1994). Од 2000. године са академиком Светомиром Басаром организује у центру Врњачке Бање Атеље Басара - Обрадовић за младе вајаре. Као председник Заједнице вајарских колонија Србије подстицао рад колонија и оснивање нових.

Све те активности и пројекти доводили су у Врњачку Бању многе угледне личности ликовне уметности и културе Србије, чији је домаћин био Драгиша Обрадовић и Врњачка Бања.

Из тих сусрета и са ликовних догађања, симпозијума и изложби настала је делом и ова изузетна књига која се не очекује у провинцији, већ у метрополама културе.

Књига текстова *О уметности и уметницима* настајала је током четири деценије (1970 - 2010) Обрадовићевог стваралачког рада. Ово је књига његових ставова, промишљања, иницијатива, критичких и јубиларних осврта и виђења ликовне традиције и савремености, естетике простора... Стваралачка синтеза ерудите и мултидисциплинарног теоретичара који се може сврстати у ред славних претходника и савременика: Павла Васића, Богдана Богдановића, Добрице Ћосића, Срете Бошњака, Ђорђа Кадијевића, Николе Кусовца...

Књига - синтеза Обрадовићевих интересовања и залагања за културни и уметнички преображај стварности живљења састоји се из три тематске целине. Први циклус текстова под насловом *Зайиси* обухвата највећи број радова и посвећен је ликовним уметницима и ликовном стваралаштву (отварању сликарских и вајарских изложби, графика, бакрописа, приказу књига...)

Други циклус *Култура њпросјора* обухвата студије које се баве промишљањем обликовања простора, синтезом стваралаштва, скулптурама у слободном простору, амбијенталним идентитетом Врњачке Бање...

Трећи циклус *О њројектима* говори о залагањима Драгише Обрадовића у Врњачкој Бањи и ширем завичају.

Књига се окончава есејем *О синјези њпросјорних уметности*, у којем се Обрадовић залаже за сагласје уметничког и функционалног у архитектури и простору. Сагласје које настаје симбиозом урбанизма, архитектуре и пејзажне архитектуре у савремено обликованим просторима. Он се заправо залаже за примењену естетику простора, за хармоничан спој традиције и савремености, за сагласје детаља у целинама и целина у детаљима у визији вајара, критичара и професора универзитета Драгише Обрадовића.

Ова књига, за разлику од других, својим садржајем не говори само о другима, већ и о личности аутора, о човеку који је деценијама градио ликовне програме и акције у Врњачкој Бањи, који је практично градио програме синтезе - интердисциплинарног спајања у новој хармонији - архитектуре, пејзажа, вајарске и сликарске уметности, дизајна... у новом облику.

То је, пре свега, желео да примени у Врњачкој Бањи и другде, али многе његове благородне идеје, иницијативе, промишљања и активности на практичном оживљавању културе простора кроз синтезу ликовних уметности, природе и архитектуре, заслугом ускогрудих и неуких људи, на жалост, нису шире заживеле ни у Врњачкој Бањи, ни у Србији. Све је и даље препуштено хаосу у обликовању простора од привилегованих и интересних група које непромишљено упропаштају урбане просторе.

Против тога се бори ова књига, да буде наук и опомена садашњим и будућим генерацијама које ће се бавити културом и некултуром простора у Србији.

Књига је једном речју оставштина за будућност која неће бити неуредна као наша стварност. Креативна књига племените личности Драгише Обрадовића